

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРАЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

А.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰАТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ А.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

«ҰАТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ
ҚАРЖЫЛЫҚ КАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ»
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Международной научно-практической конференции,
посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан
«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР
ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»

COLLECTION OF REPORTS

of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary
of the national currency of the Republic of Kazakhstan
«STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE»

АСТАНА, ASTANA,
2023

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**"ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ
ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ"
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ**

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
Международной научно-практической конференции, посвященная 30-летию
национальной валюты Республики Казахстан
**«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»**

COLLECTION OF REPORTS
of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary of the
national currency of the Republic of Kazakhstan
**"STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE"**

ASTANA, 2023

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261
М17

Редакциялық алқа:

Мақыш С.Б. – Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Жағыпарова А.О. – Экономика факультінің деканы
Ажмухамедова А.А. – Экономика факультеті деканының ғылыми жұмыстар жөніндегі орынбасары
Мажитов Д.М. – «Қаржы» кафедрасының профессоры
Бұлақбай Ж.М. – «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі
Майдырова А.Б. – «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі
Сембиева Л.М. – «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі
Аманова Г.Д. – «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі
Муталиева Л.М. – «Туризм» кафедрасының меңгерушісі
Мухияева Д.М. – «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі
Алина Г.Б. – «Бизнес және басқару» факультетінің деканы, Esil University

М17 «Ұлттық валютаның тұрақтылығы мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету факторы ретінде» Қазақстан Республикасы Ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2023. – 787 б. Международная научно-практическая конференция, посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан **«Стабильность национальной валюты как фактор обеспечения финансовой безопасности государства»**. – Астана: ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, 2023. – 787 с. International scientific and practical conference dedicated to the 30 thanniversary of the national currency of the Republic of Kazakhstan **«Stability of the national currency as a factor of ensuring financial security of the state»**. – Astana: L.N. Gumilyov ENU, 2023. – 787 p.

ISBN 978-601-337-909-8

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның еңбектер жинағында мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының тұрақтылық факторлары қарастырылған.

В сборнике трудов международной научно-практической конференции рассмотрены факторы обеспечения финансовой безопасности государства и стабильности национальной валюты Республики Казахстан.

In the collection of works of the international scientific and practical conference, factors of ensuring the financial security of the state and the stability of the national currency of the Republic of Kazakhstan are considered.

ISBN 978-601-337-909-8

**ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261**

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023**

3. Попова К. А. Роль и функции государственной системы закупок / К. А. Попова. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2018. — № 47 (233). — С. 271-273. — [электрондық ресурс] <https://moluch.ru/archive/233/54042/> (дата обращения: 08.04.2023).

4. ҚР Мемлекеттік сатып алу туралы Заңы - [электрондық ресурс] [Мемлекеттік сатып алу туралы - "Әділет" АҚЖ \(zan.kz\)](#)

5. Беккожа Е.Е. Государственные закупки в Республике Казахстан - [электрондық ресурс] [Государственные закупки в Республике Казахстан \(rusnauka.com\)](#)

6. Мемлекеттік сатып алу порталының сайты - [электрондық ресурс] [Мемлекеттік сатып алу порталы | Қазақстан Республикасының Электрондық үкіметі \(egov.kz\)](#)

7. Руководство по государственным закупкам для журналистов - [электрондық ресурс] [от Руководство_эл \(factcheck.kz\)](#)

8. ҚР Қаржы Министрлігінің сайты - [электрондық ресурс] [Итоги 2022 года в сфере государственных закупок \(www.gov.kz\)](#)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ОРГАНДАРЫНЫҢ ТӘЖІРИБЕСІНДЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК АУДИТТІҢ ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛУЫН ТАЛДАУ

Хамзина А.Ж., Тажикенова С.К.

«Мемлекеттік аудит» білім беру бағдарламасының магистранты

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Астана қаласы, Қазақстан Республикасы

e-mail: anelhamzina01@gmail.com

Аңдатпа: Бұл мақалада мемлекеттік аудит органдарының тәжірибесінде қаржылық есептілік аудитін жүзеге асырылуына талдау жүргізіледі. Автор республикалық бюджеттің және бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің мемлекеттік аудитін жүргізуіне талдау жасап, салыстырулар жүргізді. Мақалада қаржылық есептілік аудитінің жүзеге асырылуы қандай аспектілерді қамтитыны көрсетілген. Қаржылық есептілік аудитін жүзеге асыруды талдау қаржылық есептіліктің сенімділігі мен бизнес-ортаға деген сенімді қамтамасыз ету үшін үздіксіз жетілдіруді және әлемдік стандарттарға сәйкестікті талап етілетіні анықталды.

Түйін сөздер: қаржылық есептілік аудиті, ішкі бақылау, шоғырландырылған қаржылық есептілік, қаржылық бұзушылықтар, қаржылық есептілік

Аннотация: В данной статье проводится анализ осуществления аудита финансовой отчетности в практике органов государственного аудита. Автором проведен анализ и сравнение проведения государственного аудита консолидированной финансовой отчетности республиканского бюджета и администраторов бюджетных программ. В статье показано, какие аспекты включает осуществление аудита финансовой отчетности. Анализ реализации аудита финансовой отчетности показал, что для обеспечения надежности финансовой отчетности и доверия к бизнес-среде требуется постоянное совершенствование и соответствие мировым стандартам.

Ключевые слова: аудит финансовой отчетности, внутренний контроль, консолидированная финансовая отчетность, финансовые нарушения, финансовая отчетность

Abstract: This article analyzes the implementation of the audit of financial statements in the practice of state audit bodies. The author analyzes and compares the state audit of the consolidated financial statements of the republican budget and administrators of budget programs. The article shows which aspects include the audit of financial statements. The analysis of the implementation of the audit of financial statements showed that in order to ensure the reliability of financial

statements and trust in the business environment, continuous improvement and compliance with international standards are required.

Keywords: audit of financial statements, internal control, consolidated financial statements, financial irregularities, financial statements

Қазақстан Республикасы мемлекеттік аудит органдарының тәжірибесінде қаржылық есептілік аудитін жүзеге асырылуын талдау үшін республикалық бюджеттің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің (РБ ШҚЕ) мемлекеттік аудиті мен бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің (ББӘ ШҚЕ) мемлекеттік аудитін зерттеуге алдық.

Қазақстан Республикасында РБ ШҚЕ мемлекеттік аудитін жүргізу процесі мынадай қадамдарды қамтиды:

- Қаржылық есептілікті дайындау. Алдымен Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі РБ ШҚЕ дайындайды. Бұл есеп белгілі бір кезеңдегі бюджеттің кірістері мен шығыстары туралы деректерді қамтиды.

- Аудит жүргізу. Мемлекеттік аудит органында қаржылық есептілігіне аудит жүргізеді. Аудит барысында қаржылық ақпараттың дұрыстығы мен сенімділігі, бухгалтерлік есептілік пен заңнама стандарттарының сақталуы, сондай-ақ ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі бағаланады.

- Аудиторлық қорытынды беру. Аудит аяқталғаннан кейін тексерген орган аудиторлық қорытынды береді. Бұл қорытындыда анықталған кемшіліктерді және оларды жою жөніндегі ұсынымдарды қоса алғанда, аудит нәтижелері көрсетіледі.

- Есепті жариялау. Аудит нәтижелері мен аудиторлық қорытынды әдетте Үкімет пен жұртшылықты қоса алғанда, мүдделі тараптарға жарияланады және беріледі.

- Басқа әрекеттер. Бұзушылықтар немесе кемшіліктер анықталған жағдайда, басқару органдары проблемаларды жою және мемлекеттік қаржыны басқаруды жақсарту үшін қосымша қадамдар жасай алады.

Яғни алдымен бюджет активтері, міндеттемелері деген сияқты РБ ШҚЕ негізгі элементтерінің өзгеруі талданады.

Мемлекеттік сектордағы бухгалтерлік есептің жай-күйін талдау жүргізіледі. ISSAI 200 жоғары аудит органдарының халықаралық стандартының 19-тармағына сәйкес қаржылық аудитті жүргізу кезінде мемлекеттік аудиттің жоғары органы бухгалтерлік есеп пен ШҚЕ жасаудың құқықтық негіздерінің қолайлылығына бағалау жүргізуді көздейді. [1] Аудит барысында мемлекеттік ұйымдардың бухгалтерлік есеп саласындағы заңнаманы құқық қолдануына талдау жүргізіледі, оның нәтижелері жекелеген оққылықтардың бар екендігін және ҚЕХС-қа көшу жағдайында осы есепті жүргізуге біріздендірілген тәсілдің жоқтығын көрсетеді.

Келесі маңызды аспект ол мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау органдарының РБ ШҚЕ компоненттерін аудитпен қамтуы. 2021 жылы Ішкі мемлекеттік аудит комитеті (ИМАК) аудитпен РБ ШҚЕ құрамына кіретін 13 РББӘ ШҚЕ қамтылды.

2021 жылы РБ ШҚЕ аудитін жүргізу шеңберінде мемлекеттік аудит органдарымен бірлесіп 79,8% активтер, 99,9% міндеттемелер, 100% кірістер, 73,9% шығыстар аудитпен қамтылды.

1-кесте 2021 жылға арналған РБ ШҚЕ компоненттерін аудитпен қамту

млн. теңге

	Активтер	Міндеттемелер	Кірістер	Шығыстар
ИМАК-пен қамту	10 517 572,7	0	0	6 754 277,8
РБ ШҚЕ элементтерін ИМАК аудитімен қамту	49,1%	0	0	36,4%

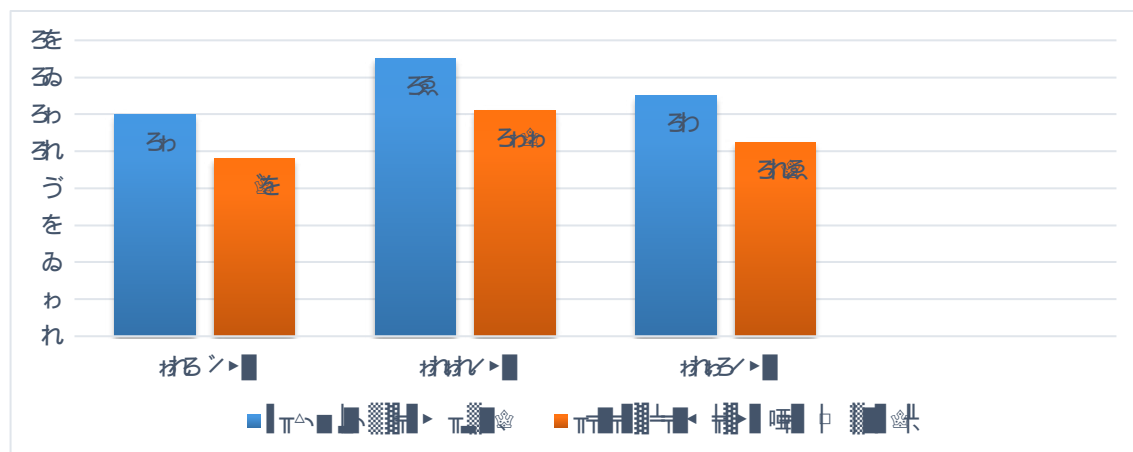
үлесі				
ЖАП-пен қамту	6 588 697,6	21 350 622,2	18 379 622,8	6 958 123,1
Жиынтық қамту	17 106 270,3	21 350 622,2	18 379 622,8	13 712 400,9
РБ ШҚЕ элементтерінің көлемі	21 433 532,5	21 365 202,9	18 379 622,8	18 566 991,9
РБ ШҚЕ элементтерін аудитпен қамту үлесі	79,8%	99,9%	100,0%	73,9%

1-кестеде көрсетілген қамтулар 2021 жылға арналған РБ ШҚЕ-ның объективтілігі мен дұрыстығы туралы пікір білдіруге мүмкіндік береді.

Келесі республикалық бюджетке түсетін түсімдердің РБ ШҚЕ-да көрсетілуінің дұрыстығы талданады. РБ ШҚЕ-те бюджет кірістерін көрсету тәртібі Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 26 мамырдағы №340 бұйрығымен бекітілген тиісті Қағидалармен айқындалады. 2018 жылдан бастап РБ ШҚЕ кірістерді есептеу әдісі бойынша, ал республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есепте – кассалық негізде көрсетуді қамтамасыз етті.

РБ ШҚЕ-те қаржы құралдарын көрсетудің дұрыстығы. Айта кету керек, қаржы құралдарын көрсету кезінде РБ ШҚЕ дұрыстығына айтарлықтай әсер ететін бірқатар факторлар бар, олардың болуы құқықтық негізді одан әрі жетілдіру қажеттілігіне байланысты. Сол факторлар Республикалық бюджеттің активтері мен міндеттемелерін көрсетудің толықтығына айтарлықтай әсер етеді.

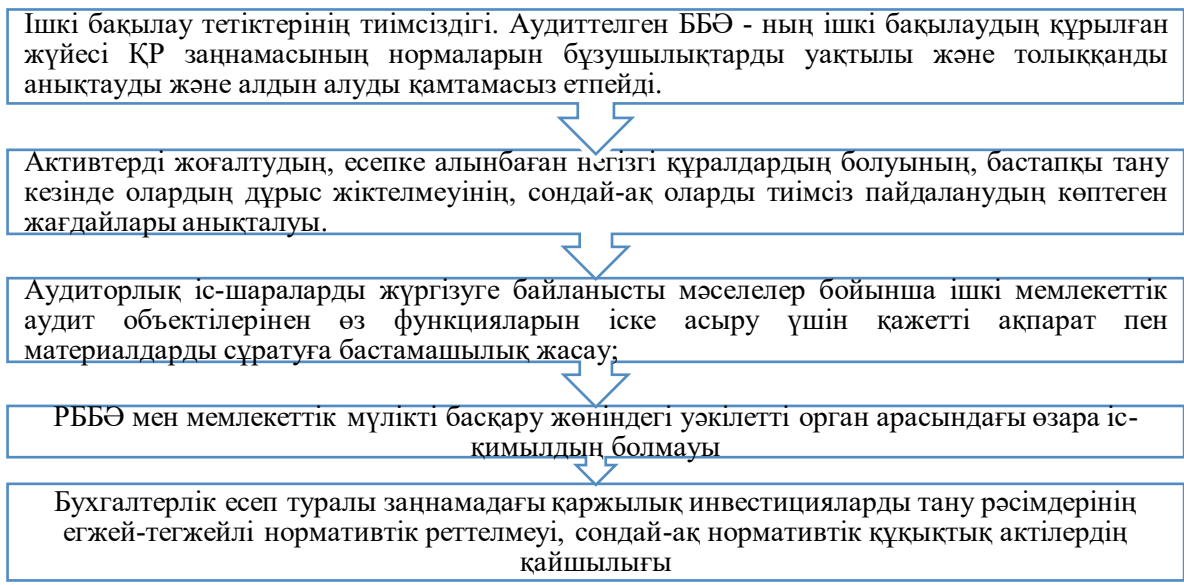
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Ішкі мемлекеттік аудит комитетінің Ережесіне сәйкес қаржылық есептілік аудиті басқармасына (бұдан әрі – ҚЕАБ) республикалық бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің жыл сайынғы қаржылық есептілік аудитін (бұдан әрі - РББӘ) жүргізу жөніндегі функция бекітілген еді.

1-сурет. 2019-2021 жылдарға арналған РББӘ қаржылық есептілік аудитінің нәтижелері

Яғни 1-суреттен 2020 жылы Республикалық бюджет балансының валютасын қамту 67% - ға қамтамасыз етілді, бұл 2,6 трлн. теңге өткен жылмен салыстырғанда көп (12,2 трлн.теңге). Ал 2021 жылы керісінше өткен жылмен салыстырғанда 1,7 трл.теңгеге азырақ. Сондай-ақ, сандық тұрғыдан алғанда, 2019 жылға қарағанда нысандар көбірек қамтылған.

ҚЕАБ аудитінің нәтижелері бойынша РББӘ қаржы-шаруашылық қызметінде бірқатар жүйелік кемшіліктер мен бұзушылықтар анықталды. Олар 2-суретте көрсетілген.

2-сурет. РББӨ қаржы-шаруашылық қызметінде жүйелік кемшіліктері мен бұзушылықтары

Қалыптасқан жағдайды нивелирлеу үшін 2020 жылғы қаржылық есептілік аудиті кезінде мемлекеттік органдардың ішкі аудит қызметтері алғаш рет аудитке тартылды. 2020-2021 жылға арналған РББӨ ШҚЕ аудит жүргізу бойынша ІМАК нәтижелерін талдау жасасақ: ІМАК 2021 жылы РБ ҚББ-ға кіретін 13 РББӨ шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргізілді. Аудиторлық іс-шаралардың қорытындысы бойынша келесі нәтижелер алынды. [2]

2-кесте.
2021 жылы ІМАК жүргізген РББӨ ШҚЕ аудиттерінің нәтижелері туралы ақпарат
млн. тенге

Жылы	Қаржылық бұзушылықтар	Процедуралық бұзушылықтар саны, бірл.	Аудит барысында қалпына келтірілді	РББӨ ШҚЕ түзетілмеген бұрмаланулары
2019	117798,6	36	1142133,7	815574,9
2020	157655,1	190	263 066,4	7 029,8
2021	1 782,4	217	1 255,2	50 178,6

2019-2021 ж. түзетілмеген бұрмаланулар РБ ШҚЕ бойынша ЖАП пікірін қалыптастыру кезінде ескерілді.
Келесі 2019-2021 ж. мемлекеттік аудит объектілері жол берген бұзушылықтардың құрамы мен құрылымын талдау 3-кестеде көрсетілген.

3-кесте.

ҚР ҚМ ІМАК жүргізілген қаржылық есептілік аудитінің 2019-2021 жж нәтижелерінің құрамы мен құрылымы

№	Көрсеткіштердің атауы	Өлшем бірлігі	2019 ж.		2020 ж.		2021 ж.	
			саны	Үлесі, %	саны	Үлесі, %	саны	үлесі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Анықталған бұзушылықтардың жалпы сомасы	млн.тг	326558,8	100,0	270 096,2	100,0	51433 ,8	100,0
1.1	Қаржылық бұзушылықтардың сомасы	млн.тг	117798,6	36,1	157655,1	58,4	1782, 4	3,47
1.2	Рәсімдік сипаттағы бұзушылықтар сомасы	млн.тг	325380,8	63,9	112441,1	41,6	49651 ,4	96,53
Ескерту – ҚР ҚМ ІМАК [2] мәліметтері негізінде автормен құрылған								

Осылайша, Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі №272 бұйрығымен бекітілген «Қаржылық есептілік аудиті» Ішкі мемлекеттік аудиттің рәсімдік стандартының 31, 301 тармақтарына сәйкес қорытынды сатысында қаржылық есептілік аудитінің нәтижелерін қорытындылау және бағалау кезінде қаржылық есептілік бойынша айтылған пікір нысанын кейіннен анықтау үшін анықталған бұрмалауларды маңыздылық деңгейімен салыстыру қажет. [3]

Мемлекеттік секторда бухгалтерлік есепті жүргізудің қолданыстағы құқықтық негізін (әдіснамасын) және оның РБ ШҚЕ ұсынылған ақпараттың объективтілігін қамтамасыз ету қабілетін бағалау. Заңға сәйкес аудиттің негізгі мақсаты есепті кезеңдегі мемлекеттің мүліктік жағдайы мен қаржылық нәтижелері туралы республикалық бюджет деңгейінде шоғырландырылған ақпараттың дұрыстығы мен объективтілігін растау болып табылады. [4] Осыған байланысты, ағымдағы жылы жүргізілген РБ ШҚЕ аудитінің негізгі мәселелерінің бірі мемлекеттік секторда бухгалтерлік есепті жүргізу және қаржылық есептілікті жасау әдіснамасының қолданыстағы негіздерін, оның ұсынылатын ақпараттың дұрыстығы мен объективтілігін қамтамасыз ету қабілетін бағалау болды.

Сонымен, РБ ШҚЕ республикалық бюджеттен қаржыландырылатын республиканың орталық атқарушы және сот органдарының жылдық есептерінің шоғырландырылуын білдіреді (жоғарыда көрсетілген ерекшеліктермен).

Жалпы, республикалық бюджеттің атқарылуы туралы шоғырландырылған қаржылық есептілік жобаларын талдау есептілік нысандары арасындағы сәйкессіздіктердің болуын, сондай-ақ ақпараттың жеткіліксіз ашылуын көрсетті.

Сонымен, Республикалық бюджеттің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің мемлекеттік аудиті Қазақстан Республикасында қаржылық тәртіпті, ашықтықты және мемлекеттік қаражатты жауапты басқаруды қамтамасыз ету үшін маңызды. Қазақстанда қаржылық есептілік аудитін тиімді жүзеге асыру қаржылық ақпараттың ашықтығы мен сенімін арттыруға ықпал етеді, бұл жалпы қоғам үшін маңызды. Қаржылық есептілік аудитін жүзеге асыруды талдау қаржылық есептіліктің сенімділігі мен бизнес-ортаға деген сенімді қамтамасыз ету үшін үздіксіз жетілдіруді және әлемдік стандарттарға сәйкестікті талап етеді.

Осы айтылған аспектілердің барлығын талдау нәтижесі Қазақстандағы мемлекеттік аудит органдарына сын-қатерлермен күресуге және экономиканың әртүрлі секторларында қаржылық есептілік аудитін тиімді жүзеге асыруды қамтамасыз етуге көмектеседі.

Әдебиеттер тізімі:

1. ISSAI 200 «Қаржылық аудиттің жалпы принциптері» - <https://www.issai.org/pronouncements/financial-audit-principles/>
2. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Ішкі мемлекеттік аудит комитетінің ресми сайты - <https://www.gov.kz/memleket/entities/kvga?lang=kk>
3. Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі №272 бұйрығымен бекітілген «Қаржылық есептілік аудиті» рәсімдік стандартын бекіту туралы // [Электрондық ресурс] URL: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1700015209>
4. Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау туралы» 2015 жылғы 12 қарашадағы №392-V Заңы // [Электрондық ресурс] URL: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1500000392>
5. S. M. DAVLETSHINA, O. P. MENDEL. Estimation of financial condition of the organization (enterprise) : textbook [Electronic resource] / Ufimsk. gos. aviation technical university. - Ufa : UGATU, 2021. - URL: https://www.ugatu.su/media/uploads/MainSite/Ob%20universitete/Izdateli/El_izd/2021-153.pdf.

TRANSFORMATION OF ACCOUNTING AND AUDITING IN THE DIGITAL ECONOMY: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR FINANCIAL QUALITY OF LIFE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Toleuova A. T.

L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2nd-year Master's student in the field of “State Audit,” Astana, Kazakhstan
E-mail: aimara_2001@mail.ru

Түйіндеме. Цифрлық революция Қазақстан Республикасындағы есеп пен аудит саласына әсер етіп, өмірдің қаржылық сапасы үшін мүлдем жаңа перспективалар мен сын-қатерлерді қалыптастырады. Бұл мақала сандық түрлендірулердің есеп пен аудитке әсерін зерттейді және осы тұрғыда қандай мүмкіндіктер мен қиындықтар туындайтынын бағалайды.

Бухгалтерлік есеп саласында заманауи технологиялар мен автоматтандыру қаржылық деректерді есепке алудың дәлдігі мен жылдамдығын жақсартады. Блокчейн және криптовалюта бухгалтерлік есептің ашық тетіктерін ұсынады және қаржылық операциялардың қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Аудиторлық аналитика және жасанды интеллект қаржылық деректерді тереңірек талдаудың және тәуекелдерді анықтаудың негізгі құралы болды. Дегенмен, цифрлық өзгерістер аясында киберқауіпсіздік маңызды бола түсуде. Цифрлық инновациялар сонымен қатар тұрақты дамуға, қаржылық қызметтердің қолжетімділігін арттыруға және қаржылық сауаттылықты дамытуға ықпал етеді.

Бұл мақала цифрлық инновациялар мен деректер қауіпсіздігі арасындағы теңгерімнің маңыздылығын атап көрсетеді, сондай-ақ Қазақстан азаматтарының қаржылық өмір сүру сапасын арттырудағы цифрлық трансформацияның негізгі рөлін атап көрсетеді.

Аннотация. Цифровая революция влияет на сферу учета и аудита в Республике Казахстан, формируя совершенно новые перспективы и вызовы для финансового качества жизни. Данная статья исследует воздействие цифровых трансформаций на учет и аудит и оценивает, какие возможности и трудности возникают в данном контексте.

В области учета, современные технологии и автоматизация улучшают точность и скорость учета финансовых данных. Блокчейн и криптовалюты предоставляют более прозрачные механизмы учета и обеспечивают безопасность финансовых операций.

Аудиторская аналитика и искусственный интеллект стали ключевыми инструментами для более глубокого анализа финансовых данных и выявления рисков. Тем не менее, кибербезопасность становится более критической в свете цифровых изменений. Цифровые инновации также способствуют устойчивому развитию, повышению доступности